No. 866 Zaterdag 4 Augustus 1900. 17de Jaargang.

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAL

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 3 Augustus.

CHRISTENDOM EN BESCHAVING.

I.

De verwikkelingen in China brengen in de pers wederom een onderwerp te sprake, waarvan men had kunnen meenen, dat het was uitgeput. Wij bedoelen den invloed der Christelijke Zending op het beschavingswerk onder de tot dusver grootendeels of ten eenemale heidensche en mohammedaansche volkeren. Ware zij er niet geweest, zoo zegt men, de betreurenswaardige feitelijkheden die thans een ernstige demonstratie en straks misschien een omvangrijke gewapende tusschenkomst voor Europa noodig maken, zouden achterwege gebleven zijn. Langzamerhand, op geleidelijken weg zou ook het zoolang afgesloten „Rijk van het Midden" zich toegankelijk hebben gesteld voor de zegeningen der westersche ontwikkeling. Door spoorlijn en telegraaf, door verbeterd en veralgemeend [illegible], door wijzigingen in wetgeving en administratie, door hervorming op economisch gebied vooral behoorde China zich aan te sluiten bij de „kultuur"-volken,—den uit den vreemde geïmporteerden godsdienst kan men daarbij gevoegelijk missen.

Deze hierboven uitgesproken meeningen meenen wij ook te lezen — de *Curacaosche Courant* houde ons dit ten goede — in de woorden, waarmede de bovengenoemd blad in het verdienstelijk artikel *Het verre Oosten* zijn politiek overzicht der vorige week sluit:

„China moet onder de macht der beschaving worden gebracht, door geweld, zoo overreding niet helpt. Het werk der missionarissen moet gestaakt en de godsdienst der bevolking geëerbiedigd worden, want niets ergert een volk in hoogere mate dan de aanranding van zijn geloof.

De beschaving van het land is niet onvereenigbaar te achten met het voortbestaan van de leer van Confucius."

Daar hebt ge 't weer — zoo geven die meeningen ons te verstaan — dat ongelukkig harrewarren, als noodwendig gevolg van uwe onverstandige inmenging in dingen, waar ge u buiten moest houden! We kwamen zoo aardig op streek, — de politiek van „de open deur" beloofde voor een nabijzijnde toekomst reeds zoo menig succes; voor de eene spoorlijn na de andere werd door de Regeering concessie verleend; de mijnbouw ging zich ontwikkelen ten bate eener industrie, welke straks algemeen welvaart zou hebben gebracht; de normaliseering van de groote rivieren door Europeesche ingenieurs zou noodwendig naar elke richting een heilzamen invloed hebben uitgeoefend, in één woord, de weldaden der beschaving aan China te bezorgen was slechts een quaestie van — betrekkelijk korten — tijd...... en daar komt gij met uw onverstandigen godsdienstijver de hartstochten in beweging brengen en in een onzalig uur de inspanning vruchteloos maken, die de Europeesche diplomatie zich jaren lang ten bate van de kultuur in het verre Oosten getroost heeft.

Het verwijt, dat in dezen gedachtengang ligt opgesloten, gaat uit van de onderstelling, dat Godsdienst en beschaving twee dingen zijn, die gevoegelijk van elkander kunnen worden gescheiden. Een onderstelling die niet voor de eerste maal gewaagd wordt. Een onderstelling veeleer, die geleid heeft reeds tot proefnemingen, op eene waarvan wij te dezer gelegenheid de aandacht vestigen van onze lezers. En dat met te meer vrijmoedigheid, omdat wij het zullen doen in hoofdzaak aan de hand van een auteur, die met ons ten eenemale verschilt in levensbeschouwing, maar eerlijk genoeg is, om te erkennen dat de genomen proef is te beschouwen als deerlijk mislukt.

Wij denken hier aan hetgeen heeft plaats gehad in betrekking tot het beschavingswerk in het Noorden van Afrika, waar een zeventigtal jaren geleden, de fransche Regeering de boven door ons bedoelde proefneming in gang zette. Geheel in overeenstemming met de in die dagen alleen tot spreken gerechtigde „liberale" illusie, besloten de staatslieden, die in de eerste jaren van Louis Philippe het beschavingswerk van Algerië mochten ter hand nemen, met angstige zorg alles te vermijden, wat ook maar eenigszins kon doen denken aan een toeleg, om den Islam gaandeweg door het Christendom te vervangen. Men bepaalde zich uitsluitend tot natuurlijke middelen van beschaving: een behoorlijk geregeld bestuur kwam tot stand en maakte een einde aan de tot dusver geoefende oostersche willekeur; de rechtspraak werd op deugdelijke grondslagen gevestigd; de handel en nijverheid werden beschermd en gesteund; het onderwijs werd toegankelijk gesteld voor iedereen, die het voor zich-zelven of zijn kinderen begeerde. Op het gebied der gezondsleer nam men al die maatregelen, welke met behoud van de voorschriften — niet zelden louter vooroordeelen — van den Islam bestaanbaar schenen; de [illegible] langs behoorlijk gebaande wegen werd vergemakkelijkt, —in één woord, onder elk opzicht werd de welvaart bevorderd in elke richting, die slechts bestaanbaar was met de meest absolute „eerbiediging" — zoo moest het heeten — „van de godsdienstige begrippen der bevolking". Wat men onder die „eerbiediging" te verstaan had, bleek uit de houding, door de zoogenaamd christelijke beheerders der kolonie tegenover de bedienaren van den christelijken godsdienst in Algerië aangenomen. In tegenstelling met de vriendelijke tegemoetkoming, aan de vertegenwoordigers van den Islam betoond, wien volle vrijheid gelaten werd om hun leeringen en praktijken ook aan niet Mohammedanen op te dringen, in tegenstelling met de vrijgevigheid, die den bouw van moskeeën en Oelema-scholen door de Staatskas liet bekostigen en zelfs de bedevaarten naar Mekka door subsidies van regeeringswege bevorderde, — legde de Regeering voor den christelijken godsdienst in de kolonie niet anders dan wantrouwen en schrielheid aan den dag. Ternauwernood kon men, naar het scheen, op het budget de gelden vinden, die noodig waren om in de kosten van het bisschoppelijk of parochiaal bestuur te voorzien, tegen de vestiging van een nieuwe standplaats, tegen de stichting vooral van een religieuze instelling voor mannen of vrouwen vielen eindelooze bezwaren te overwinnen. Aan de priesters was ten strengste verboden, ook maar een enkele poging aan te wenden, om Mohammedanen voor het Christendom te winnen. De geschiedenis der algerijnsche prelaten in hun betrekking tot de elkander opvolgende Regeeringen was, doorloopend schier, een ware en bittere lijdensgeschiedenis. Wat kardinaal Lavigerie zoo menigmaal in deze ondervond, is uit zijn levensbeschrijving door Baunard genoeg bekend. Het zal misschien ten deele geweten worden aan de eigenaardigheden, waarmede de kardinaal, waarlijk een groot man, meer dan iemand anders moeite had zich te voegen naar peuterige kleingeestigheden eener pretentieuze bureaucratie; maar men vergete niet dat, toen Mgr Lavigerie van Nancy naar Algiers werd overgeplaatst, reeds meer dan 40 jaren lang de De Dupuch's en Pavy's den vollen last der gouvernementeele belemmeringen hadden gedragen.

Eén ding is zeker: indien ergens ter wereld, dan zijn wel in Algerië door het fransche gouvernement, onverschillig onder wat naam of leuze het zich vertoonde, met doortastende volharding pogingen aangewend, om bij het beschavingswerk van een gewest den christelijken godsdienst buiten

Feuilleton.

EEN VUURPROEF.

Episode uit den Fransch-Duitschen oorlog.

„Gij kunt doen, wat gij wilt, jongen; maar weet het wel, ik kan niets meer toestaan dan het rantsoen van een gewoon soldaat, indien gij in de dwaasheid blijft volharden, met het leger uit te trekken. Ge weet, dat de Keizer geen uitzondering voor priesters maakt op het slagveld."

„Meer verlang ik niet, oom," antwoordde de rijzige, jonge man, wiens blikken de krijgshaftige gestalte van den generaal volgden, die met korte, afgemeten passen de kamer op en neer wandelde.

„Genoeg dan, het blijft zoo gezegd is," hernam de eerste weer, de wenkbrauwen fronsende; „één zaak echter verlang ik nog te weten. Henri, hoe komt het, dat gij, enkele jaren geleden, toen ik mijn invloed voor u bij den keizer kon doen gelden, geweigerd hebt een der onzen te worden en priester werd en nu als gewoon aalmoezenier het leger wilt volgen; nu wacht u niets, dan veel en moeilijk werk, terwijl gij, hadt ge mijn raad gevolgd, eer en onderscheiding zoudt bekomen hebben."

„Het is beter zooals het nu is, oom", antwoordde Henri, zijn kalme, donkere oogen, waarin moed en vastberadenheid te lezen stonden, naar zijn oom opslaande; „ik ben priester geworden uit vrijen wil, en al wat ik verlang is, met het fransche leger te mogen uittrekken en de arme soldaten te verzorgen, die, gewond op het slagveld uitgestrekt, misschien onopgemerkt en van alle hulp ontbloot, zouden sterven."

„Weelde en gemak verlang ik niet", zoo vervolgde hij, „maar eenig voedsel, hoe schraal ook, heb ik noodig voor mijn levensonderhoud. Dat is het eenige, wat ik vraag."

„Genoeg; het zij zoo", onderbrak hem de generaal, zich omkeerende, en opnieuw zijn afgemeten wandeling beginnende; „maar het was juist deze loopbaan niet, die ik voor het eenig kind van mijn broeder wenschte. Indien gij slechts gewild had, zoudt gij met uwen moed en mijnen invloed tot iedere onderscheiding opgeklommen zijn."

„Het spijt mij, u teleur te stellen, oom," antwoordde de priester bewogen, daar de stem van den ouden man van aandoening beefde, „maar geloof mij, het is 't beste, zooals het nu is. Misschien zou ik een slecht soldaat geweest zijn en zoudt gij u over mij geschaamd hebben. Nu echter kan ik rustig mijn weg volgen en ongestoord mijn werk doen. Maar ik wil u niet langer ophouden," vervolgde hij, ziende dat zijn oom bleef zwijgen. „Ik weet, dat uw tijd, vooral nu, kostbaar is. Ik dank u nogmaals voor uw toestemming, oom, waarvan ik een nuttig gebruik hoop te maken."

De generaal mompelde eenige onverstaanbare woorden, te vergeefs zijn aandoening trachtende te verbergen, en de jonge priester verliet zijn oom om thuis eenige eenvoudige toebereidselen te maken voor den naderenden slag.

„Die knaap is mij een raadsel", ging de generaal tot zich zelf sprekend, voort, toen zijn neef hem verlaten had. „Alles was van hem te maken geweest, had hij mijn wil gedaan. Wat staat hem nu te wachten? Een moeilijk leven, en wellicht maakt een verdwaalde kogel er een einde aan, en sterft hij als gewoon soldaat. Daar moet toch wel iets meer zijn in dat „Geloof", dat zulke mannen vormt."

Eenige weken later was de bloem van het Fransche leger op het slagveld, wanhopig strijdende, maar dagelijks grond verliezende, gedwongen, achteruit te wijken voor de Duitschers. Velen van Frankrijks edelste zonen waren reeds gevallen, om nimmer weer op te staan; dezen avond bescheen de heerlijk ondergaande zon, met haar goud en karmozijn, een ontzettend tooneel van bloed en dood.

Bommen en kogels deden hun moordend werk en de grond was bezaaid met gewonden en stervenden, die de lucht deden weergalmen van akelige kreten om hulp, dikwijls nog overstemd door het gedonder van het geschut.

Een menigte liefdezusters deed zwijgend haar werk, een zoeten vrede verspreidend over dit akelig schouw-

rekening te laten.
En dat met welk gevolg?

Het antwoord zal ons gegeven worden door een opstel, dat reeds eenige maanden geleden verscheen in den *Globus*, een te Brunswijk verschijnend tijdschrift, dat hoegenaamd niet van bijzonder katholieke sympathieën kan worden verdacht. Dat antwoord luidt zoo ongunstig mogelijk. In plaats van te bewerken, wat de Regeering zich van haar arbeid had voorgesteld, een geleidelijk assimileeren van de kolonie aan het moederland, een blijvenden vrede onder het gewaardeerd genot van de weldaden der beschaving, heeft men er genoegen mee te nemen, dat onder een ijdel vernis de barbaarschheid blijft voortbestaan en naar niets zoozeer verlangt dan naar het afschudden van een juk, dat men al te onwillig tot dusver moest blijven dragen!

Nieuwsberichten.

CURAÇAO.

Kerkelijke berichten.

The Catholic News van Trinidad deelt in haar nummer van 20 Juli mede, dat Zaterdag 14 Juli 's namiddags kwart over vijf is overleden Z. D. H. Mgr. M. NAUGHTEN, Bisschop van Roseau op het eiland Dominica.

Z. D. H. Mgr. NAUGHTEN was een Ier van geboorte en bracht meer dan dertig jaar als priester en bisschop in West-Indië door. Hij was ook een der assistent-bisschoppen bij de consecratie van Z. D. H. Mgr. VAN BAARS in 1897.

Reeds langer dan een jaar was Mgr. NAUGHTEN lijdende en het hopelooze van zijn toestand deed den H. Stoel Z. D. H. Mgr. V. FLOOD, Aartsbisschop van Port of Spain, benoemen tot Apostolisch Administrator van het bisdom Roseau.

Mgr. NAUGHTEN was in zijn diocees algemeen bemind en geëerd. Hij ruste in vrede.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 27 Juli 1900, No. 475, is aan den Heer G. C. STATIUS MULLER, Kantonrechter alhier, met ingang van 1°. dezer maand, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's lands dienst verleend, onder dankbetuiging voor de langdurige en belangrijke diensten aan de kolonie bewezen.

* * *

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 27 Juli 1900, No. 476, is met ingang van 1°. dezer maand, benoemd:

1°. tot Kantonrechter alhier, de Heer M. S. LANSBERG, Griffier bij het Kantongerecht;

2°. tot Griffier bij het Kantongerecht, de Heer J. A. LAMPE, 2e. Commies ter Administratie van financiën;

3°. tot 2e. Commies de Heer L. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT, Adjunct-Commies;

4°. tot Adjunct-Commies de Heer J. A. P. THIELEN, klerk, waarnemend griffier bij het Kantongerecht enz. op Bonaire;

5°. tot klerk de Heer P. L. Gorsira, geëmployeerde, waarnemend klerk en Notaris op Aruba.

* * *

Bij gouvernements-beschikking dd. 31 Juli 1900, No. 483, is:

1°. de Heer F. AGTERBERG, eervol ontheven van de tijdelijk door hem bekleede functie van Hoofd der school voor uitgebreid onderwijs;

2°. de Heer H. HAYTINK benoemd tot Hoofd van de school voor uitgebreid onderwijs.

* * *

Bij koninklijk besluit is de Heer J. V. MONSANTO erkend en toegelaten als consul van Haïti op Curaçao.

Havennieuws.

De *Prins Willem I* van den *K. W. I. M.*, die 21 Juli van New-York vertrok en van hier den 6den Augustus moest uitstoomen, is volgens een hier bij de agenten ontvangen telegram in de nabijheid van Marigoane vergaan. Gelukkig zijn bemanning en passagiers gered.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

H. L. Boulton & Co., Margarita Boom, Robert Barnes, Walter I. Blan, Francisco Basillio, Candelaria Candelaria, Escolastico Duque, Elodia Daniel, Hermanas di Jonhous, J. N. E. De Jongh, A. de Jongh, G. Gomestaueres, N. H. Henriquez, I. R. Harrison c|o Aruba Phosphaat Maatschappij, Fransinet Kron, Francisco Mendt, Franco J. Mayz, Mario Morales, Jose Fuenmayor Reyes, Emilio Reinhard, W. Severyn, H. van der Hart, J. I. van Seelen geb. van Leersum.

Niet voor verzending vatbaar de volgende drukwerken geadresseerd aan: James Gibson & Co., Glasgow en C. B. Mas, Bonaire, [3].

* * *

Bij Gouvernements-beschikking dd. 28n Juli 1900, No. 472, is bepaald dat het vervoer van brievenmalen uit Curaçao naar San Pedro de Macoris zal kunnen plaats vinden met de verschillende paketzeilschepen, varende tusschen New-York en Curaçao en waarvan de Weduwe HELDEWIER VIGNON & SONS agenten en medeëigenaren zijn.

Leger en Marine.

Tot majoor is bevorderd de kapitein J. S. WERNAS van het 2e regiment infanterie, thans gedetacheerd bij de landmacht in West-Indië en commandant van het garnizoen te Curaçao.

—Bij de korpsen infanterie is opgave gevraagd van kapiteins, geschikt en genegen om gedetacheerd te worden bij de landmacht in West-Indië, ter vervanging van den garnizoenscommandant te Curaçao, majoor J. S. WERNAS, die weldra naar Nederland terugkeert.

— De 2e luit. der inf. O. I. leger E. C. BRUSSE is van zijn detacheering bij de landmacht in West-Indië teruggekeerd in Nederland en zal binnenkort naar Oost-Indië vertrekken.

— Zaterdag laatstleden in den voormiddag is van La Guaira hier binnengevallen Hr. Ms. *Sommelsdijk*. Aan boord bevond zich de Heer Mr. A. F. VAN LEYDEN, zaakgelastigde van de Nederlandsche Regeering te Caracas, die tot herstel zijner gezondheid zijn intrek heeft genomen in het militair hospitaal alhier.

Politiezaken.

Zondag in den namiddag is de omtrek van Montaña het tooneel geweest van groote wanordelijkheden. De berichten daaromtrent loopen zeer uiteen, wij deelen daarom hier slechts mede hetgeen wij als geloofwaardig meenen te mogen aannemen.

In de nabijheid van Montaña bevindt zich een huis, dat in den laatsten tijd des Zondags wordt bezocht door lieden van minder allooi uit de stad tot het houden van danspartijen en andere vermakelijkheden, die wellicht in de stad niet zouden geduld worden. Na afloop dier vermakelijkheden begaven zich een paar "dames van mindere soort" met hun respectievelijke geleiders naar de R. K. kerk van Montaña, waar zij eenige ergerlijke handelingen pleegden, die zeker als bespotting van den katholieken godsdienst konden worden opgenomen. Eenige bewoners van Montaña meenden dit niet lijdelijk te moeten aanzien en gingen kort recht uitoefende met hen, wier gedrag reeds een paar Zondagen [illegible] de kanten werden nu de gelederen versterkt, doch op den duur konden de stadsche „heeren" geen stand houden tegen de opdringende Montañards en zochten zich te versterken in het huis, dat zij zoo even verlaten hadden. De vijand werd daar echter formeel belegerd en de vesting stormenderhand ingenomen. De overrompelden trachtten toen in allerijl te vluchten, doch velen van hen mochten daarin niet slagen en moesten, vóórdat zij naar de stad terugkeerden, ondervinden dat de stokslagen door de bewoners van Montaña toegediend, goed raak en de projectielen door hen geworpen, goed gericht zijn. Eerst toen omstreeks half acht 's avonds de politie uit de stad aanrukte, werd de orde geheel hersteld.

Wij zullen ons hier niet verder uitspreken over het gedrag der bewoners van Montaña. Alleen meenen wij, dat er hier genoeg redenen zijn tot verontschuldiging van hun handtastelijk optreden. Evenmin spreken wij hier over de lieden, die de naaste oorzaak zijn geweest van het gebeurde, ook al vatten wij onder hen sommige heeren, zonen van goeden huize, die zoo gaarne in onze maatschappij den toon willen aangeven en die laatstleden Zondag het bewuste huis te Montaña ook met hunne tegenwoordigheid hebben vereerd; de openbare meening heeft hen reeds veroordeeld. Wij hopen slechts, dat de uitspraak des rechters, voor wien de zaak gebracht is, een herhaling van hetgeen Zondag gebeurd is, voor het vervolg onmogelijk zal maken.

Venezuela.

In Venezuela is thans na het afkondigen van den vrede het ministerie als volgt samengesteld: CABRERO MALO, Binnenl. Zaken; EDUARDO BLANCO, Buitenl. Zaken; TELLO MENDOZA, Financiën; PULIDO, Oorlog; AYALA, Handel en Nijverheid; FELIZ QUINTERO, Onderwijs; OTAÑEZ, Openbare Werken; EMILIO FERNANDEZ, Gouverneur van Caracas.

Colombia.

Uit Panama komt thans het bericht, dat de oproerlingen zich aan de gouvernementstroepen hebben overgegeven, nadat deze laatsten versterking ontvangen hadden. De rust in Colombia kan dus thans als hersteld beschouwd worden.

INGEZONDEN STUKKEN.

Een Gezondheids-, Veiligheids- of Zuinigheidsmaatregel?

Geachte Redactie!

Kan er eenig bezwaar bestaan tegen de plaatsing van het volgende ingezonden stuk in uw veelgelezen blad? Zoo niet, dan zult u mij met de opname ten zeerste verplichten.

Wij kunnen dankbaar zijn, voor hetgeen vooral in den laatsten tijd van gouvernementswege in het belang van de gezondheid der bevolking en tot handhaving van de hooggeroemde "Hollandsche zindelijkheid", voor de reiniging der pleinen, straten en wegen in het stadsgedeelte gedaan is; — met des te meer hoop op succès wensch ik daarom de aandacht te vestigen op den toestand, waarin het meest oostelijke gedeelte van het *Waaigat*, gelegen tusschen de Roomsch Kath. kerk van Pietermaai en de zusterscholen verkeert, een toestand, die zeker niet in het belang van de openbare gezondheid of van de veiligheid van het publiek, noch als een bezuiniging kan geacht worden.

Wat toch is het geval?

Sinds vele jaren heeft men een begin gemaakt met de demping van het Waaigat aan de Oostzijde, zoodat allengs een aanmerkelijk terrein is gewonnen. Vergis ik mij niet, dan was indertijd onder gouverneur Van den [illegible] gezet, n. l. ongeveer ter plaatse gelegen tegenover het huis van den Heer Ringeling in rechte lijn naar het huis aan de zijde van Scharloo en herkenbaar aan zijn roode kleur.

Evenwel al zou ik mij vergissen omtrent dit plan onder den vorigen gouverneur, dan nog valt het te betreuren, dat men de demping niet verder voortzet, of liever voorgoed gestaakt heeft.

1. Is hiermede de hygiëne gebaat? Wij kunnen het moeilijk gelooven. Immers men behoeft slechts *dien uitersten hoek* van het Waaigat *vooral bij lagen waterstand* in oogenschouw te nemen, om zich daarvan te overtuigen. Juist *dat* gedeelte is zeer ondiep. Meestal steekt de bodem boven het water uit, die echter steeds bedekt is met een groen rottend bezinksel door de zee daarop achtergelaten, dat dikwijls een ondragelijke lucht verspreidt, hetgeen wel allerminst voor de gezondheid bevorderlijk zal wezen.

2. Ook voor *de veiligheid van het publiek* zal ongetwijfeld de verder voortgezette demping de voorkeur verdienen.

Met *het publiek* hebben wij hier vooral het oog op de *schooljeugd*. Sinds een paar jaar hebben de Eerw. Zusters daar tusschen Pietermaai en Scharloo een reeds druk bezochte bewaar- en meisjesschool opgericht. Juist daar in de nabijheid van den waterkant vereenigen zich de kinderen vóór en na schooltijd. Het is waar, reeds nu is de open ruimte vrij groot, doch wie meermalen, zooals schrijver dezes, dien weg passeert, kan zich overtuigen welk een groot aantal rijtuigen vooral des morgens en menigmaal in wilde, woeste vaart daar voorbijrijden, en die telkens de jeugd doen opschrikken en uiteenstuiven. Persoonlijke ongelukken vielen gelukkig nog niet te betreuren, doch zou het raadzaam zijn, eerst dàn verbetering aan te brengen, wanneer wel-

---

spel van ellende. Onverschillig voor de kogels, die als regendroppels om haar heen vielen, droegen zij de gewonde soldaten naar de ambulances, waar zij beter verzorgd konden worden.

Henri, die juist een jongen, stervenden soldaat de H. Absolutie had gegeven, werd een oogenblik afgeleid op het gezicht van twee liefdezusters, die hem voorbij gingen, voorzichtig een gewonden officier dragende, die klaarblijkelijk nog slechts enkele uren te leven had. De oudste van de twee onderrichtte de jongere, bijna nog een kind, hoe zij den lijder in gemakkelijker houding moest plaatsen. De witte habijten waren doorregen met kogelgaten; als door een wonder waren zij zelve niet aangetast. Zij deden bedaard en rustig haar werk, alsof zij nog door de stille kloostermuren beschermd werden.

„Wilt gij niet even mee gaan," vroeg een zachte stem, en omziende, bemerkte de priester de jongste der zusters, die deze vraag tot hem gericht had. „De arme jonge man daar," vervolgde zij, „lijd vreeselijke pijnen en is angstig bezorgd over een gewichtige zaak, waarover hij aanhoudend tracht te spreken. Misschien, dat uwe tegenwoordigheid hem tot kalmte kan brengen."

Henri ging dadelijk mede en knielde naast den lijder neer, maar nauwelijks had hij een blik geslagen op den nog jeugdigen officier, of hij sprong op met zulk een hevigheid, dat de gewonde de zware oogleden opsloeg en hem aanzag.

„Henri! Jacques!" waren de uitroepen, die men hoorde. Twee boezemvrienden hadden elkander weergevonden.

Speelmakkers sinds hun eerste jeugd waren zij op lateren leeftijd van elkander gescheiden, de een om in het leger den keizer te dienen, en ander om een hoogere roeping te volgen en zijn verder leven aan den onafgebroken dienst van den Schepper te wijden.

Een oogenblik stilte; de priester hernam het eerst zijn tegenwoordigheid van geest.

„Houd u kalm", zeide hij, ziende dat zijn vriend poogde te spreken, „blijf zoo bedaard mogelijk, ik zal doen voor u wat ik kan."

licht een treurig ongeval kwam bevestigen, dat die vrees niet ongegrond was? De aanwinst van dit gedempte terrein zal zeer zeker de kans voor ongelukken aanmerkelijk verminderen, daar het veel meer bezijden den grooten verkeerweg gelegen is.

3. Ten slotte is het niet ondienstig ook van financieel standpunt de kwestie te bezien, te meer daar van alle zijden zoozeer op bezuiniging wordt aangedrongen. Het is onze stellige overtuiging dat de kosten slechts zeer gering zullen zijn. Want vooreerst weet iedereen, hoezeer het publiek een handje weet mede te helpen, waar er een sloot of gracht gedempt moet worden. Bovendien, nu in den laatsten tijd aan de zijde van Piemaai hier en daar eenige oude huizen afgebroken en nieuwe opgetrokken worden, zal het voor velen een uitkomst zijn te weten, dat men zoo dicht in de nabijheid zand en puin kan storten. De eenige uitgave voor het gouvernement zou hierin bestaan dat het riool of kanaal tot afvoer van het overtollige regenwater verder door over het gedempte terrein naar het water zou moeten verlengd worden. Doch men mag niet uit het oog verliezen, dat ook nu van tijd tot tijd het bouwdepartement, afdeeling: reinigingsdienst, zich geregeld uitgaven moet getroosten, daar somtijds het slib en vuilnis zich dermate ophoopt, dat de toestand ondragelijk is, zoodat verscheidene dagen lang tal van werklieden bezig zijn om dit bezinksel uit te baggeren. Van zelf zullen dan deze uitgaven ophouden. Wellicht zou de toekomst nog een verrassing brengen wanneer het later bleek, dat deze verbetering op den duur zelfs een bezuiniging was.

Minder tot nut van het algemeen als wel ten voordeele en in het belang van enkele particulieren zou het nog strekken, daar enkele woonhuizen van Scharloo een uitgang aan de zijde van het Waaigat zouden rijker worden, die dan natuurlijk in een meer eogenlijken staat dienden gebracht te worden. Daarenboven zal het voor velen niet weinig gewicht in de schaal leggen, dat tegenover dit te dempen gedeelte nog een open stuk grond ligt, dat communicatie heeft met den straatweg van Scharloo; zoodoende zou tegelijkertijd een korteren verbindingsweg verkregen worden over den gedempten grond tusschen Pietermaai en Scharloo, zeker ten gerieve van vele voetgangers.

U, geachte Redactie, zeg ik dank voor de verleende plaatsruimte.

Uw dw.

X.

Ofschoon wij moeten bekennen het op alle punten met den geachten inzender van bovenstaand artikel niet eens te zijn, meenden wij toch om de strekking aan dit ingezonden stuk geen plaats te moeten weigeren. Slechts wenschen wij hieraan de vraag toe te voegen, of het niet wenschelijk zou zijn, om ongelukken te voorkomen, die kunnen veroorzaakt worden door het „groot aantal rijtuigen, welke vooral des morgens en menigmaal in wilde, woeste vaart daar voorbijrijden," dat door de bevoegde autoriteit bepaald werde, dat eenigen tijd onmiddellijk vóór en na schooltijd niet anders dan stapvoets mag gereden worden op het kruispunt der wegen tusschen de R. K. kerk van Pietermaai en de Zusterscholen van Scharloo?

Red. Amigoe.

BUITENLAND.

Italie. — Laatstleden Zondag is te Monza een aanslag gepleegd op het leven van Humbert, koning van Italië. Onder het geroep door het volk van: Leve de koning, nam Humbert met zijn adjudant plaats in zijn koets, toen een man naderde en uit een revolver op den koning drie schoten loste, waarvan een hem in het hart raakte. De koning viel en gaf na eenige minuten den geest. De moordenaar werd onmiddellijk gearresteerd en moest door de politie tegen de woede van het volk beschermd worden; hij heet Angel Bressi en is geboortig van Prato in Toscane.

De oudste zoon van Humbert, de prins van Napels, die op het oogenblik van den moord in Griekenland vertoefde, is te Rome tot koning van Italië uitgeroepen onder den naam van Victor Emmanuel III.

Frankrijk.—Het Boerengezantschap is per Transatlantischen stoomer de *Aquitaine* te Havre aangekomen. De heeren Pauliat, senator, voorzitter van het comité voor de onafhankelijkheid der Boeren, en Ramboud, oud-minister van onderwijs, ontvingen de gezanten. Pauliat heette hen welkom en schetste, hoe er geen stad of dorpje in Frankrijk was, waar de Zuid-Afrikaansche Republieken niet populair waren, en geen wenschen werden geuit voor het behoud van haar vrijheid. Hij gaf de verzekering, dat Frankrijk bewondering heeft voor hun moed en heldhaftigheid.

Pauliat eindigde met te zeggen: Laat uwe medeburgers weten, dat zij vol moeten houden, aangezien men niet moet wanhopen, of Engeland zal ten gevolge van mogelijke gebeurlijkheden erkennen, dat het zich op den verkeerden weg bevindt en terugkeeren op den weg van rechtvaardigheid en billijkheid.

Dr. Leyds antwoordde, dat beide Republieken bewogen werden door een diep gevoel van vaderlandsliefde en onafhankelijkheidszin.

De Boeren begaven zich daarop naar het hotel Continental, terwijl de menigte hun ovaties bracht.

Zij kwamen te 5 uur te Parijs aan, waar burgemeester Grébauval hen uitnoodigde naar het stadhuis te komen. Er was een luid geschreeuw; losse bloemen werden geworpen en gestrooid, terwijl Fischer naar alle kanten handen drukte. Vier landauers met twee paarden wachtten. Langs een niet vooraf aangeduiden weg, achter het station om, reden de rijtuigen heen, steeds omgolfd door honderden die riepen: „leve de Boeren", ook „weg met de Engelschen" en „weg met Loubet." Het was onmogelijk de paarden in draf te krijgen. Aan 't hotel Scribe, waar vierkleuren en andere vlaggen uithingen stonden duizenden te wachten. Op het niet eindigend geroep verscheen Fischer op het balkon.

Oostenrijk. — Aangaande den Oostenrijkschen troonopvolger, Aartshertog Frans Ferdinand, die met gravin Chotek, gewezen hofdame, een morganatisch huwelijk heeft aangegaan, verneemt men thans het volgende: Frans Ferdinand behoudt zijne rechten op den troon, doch zonder dat deze op zijne kinderen overgaan. Zijn gemalin, gravin Chotek, wordt m. a. w. geen keizerin. 't Is echter de vraag, of de aartshertog wel ooit zijne aanspraken zal doen gelden. Hij is, zegt men, weinig populair, weinig spraakzaam en overdreven zuinig. Toch zou Oostenrijk-Hongarije veel verliezen, als hij zich uit het Hofleven voor goed terugtrok. Want dat hij weinig spreekt, is uitsluitend aan voorzichtigheid toe te schrijven. Aan het Keizerlijk Hof — het tragisch einde van aartshertog Rudolf heeft het voor jaren bewezen — verschuilen zich zoo nu en dan gewetenlooze grootwaardigheidsbekleeders, die het er blijkbaar op gemunt hebben, jonge leden der keizerlijke familie op een zondig pad te leiden. Voor dezulken heeft Frans Ferdinand zich steeds met zorg in acht genomen. Men noemt hem zuinig, omdat hij geen goudstukken aan de voeten wierp van operazangeressen en balletdanseressen. De aartshertog is goed Katholiek en verzuimt geene gelegenheid om hiervan openlijk blijk te geven.

China. — „De wording der crisis in China", zoo luidt, in de Russische Staatscourant, de aanhef van een langgerekt en breedvoerig vertoog.

Het komt zoowat neer op het verhaal, hoe de regeering van Sint-Petersburg, na het binnenkomen der eerste ongunstige tijdingen, geen oogenblik geaarzeld heeft, door haar gezant in het Kingstscheng van de Chineesche regeering doeltreffende maatregelen tot herstel der orde te eischen. Tegelijkertijd ontving de gezant tevens opdracht, de aandacht van het Tsungli-Yamen op de gevaarlijke verwikkelingen te vestigen, welke de Chineesche vreemdelingenhaat noodwendig met zich bracht, en bovendien de Chineesche regeering voor alles aansprakelijk te stellen.

Rusland begint dus, gewoonweg gesproken, met de verklaring, dat het aan Czaar Nicolaas en zijne regeeringsmannen niet te wijten is, als er erger dingen dan men tot nog toe beleefde voorvallen.

Verder, zegt het officieele orgaan, scheen ook nog slofheid der provinciale overheidspersonen den oproerlingen als eene aansporing toe om hunne wandaden niet te staken, welke mede in den geest der regeeringstroepen gepleegd werden.

Zoodoende nam de opstand met den dag grooter afmetingen aan. Op 25 Mei staken de Boxers in het orthodoxe dorp Dantion eene kerk in brand, alsook het gebouw der orthodoxe missie. Het leven en de eigendom der in Noord-China wonende Russen [en Rusland's invloed deed zich vooral in het noordelijk deel van het Hemelsche Rijk gelden] werden ernstig bedreigd. Daar slechts 75 man ter beschikking van den Russischen gezant gesteld was, achtte de regeering van St. Petersburg het allerdringendst noodzakelijk ter bescherming van het leven en den eigendom der Russische onderdanen krachtige maatregelen te treffen.

— De akelige onzekerheid van den toestand in China blijft voortduren. Het getal der verbonden troepen bedraagt nu 28.000 man en nog zijn landingsdivisies en oorlogsschepen

onderweg van Duitschland, Frankrijk, Italië en Amerika. Na aankomst dier troepen zullen de verbondenen naar Peking optrekken, indien men tenminste zich niet laat afschrikken door de bedreiging van Fung-Fu-Siang, dat alle legaties zullen verwoest en uitgemoord worden, wanneer op Peking wordt losgerukt.

Transvaal. — De Engelschen reeds zoolang tot werkeloosheid veroordeeld in Pretoria, schijnen thans een voorwaartsche beweging te gaan maken. French moet Middelburg bemachtigd hebben en Pole Carew met een brigade *Guards* tot Brugspruit, twintig mijl ten westen van Middelburg gelegen, zijn genaderd. Verder meldt een telegram, dat generaal Prinsloo met 5000 man zich bij Nauwpoort onvoorwaardelijk aan generaal Hunter heeft overgegeven. Doch dit bericht draagt vele teekenen van onbetrouwbaarheid.

Immers na de overgave van Cronjé te Paardeberg hebben wij niet meer van een generaal Prinsloo hooren spreken en te Paardeberg werd aan den generaal van dien naam verraad toegeschreven. Mocht er nog een anderen Prinsloo bestaan, dan komt het ons onwaarschijnlijk voor, dat hij over 5000 man zou te bevelen hebben, daar alle commando's behalve die van Botha, Dewet en Olivier, veel minder zijn dan 5000 man.

Doch men denke ook eraan, dat Nauwpoort in het noorden der Kaapkolonie ligt en Hunter aan wien men zich overgegeven zou hebben, in het noorden van den Vrijstaat tegen Dewet aan het opereeren is. Wij begrijpen dan ook niet, waarom dit telegram niet uit de Kaapkolonie en wel uit Transvaal verzonden is. Daarbij wekt het bevreemding, dat een bericht van zoo belangrijken aard, indien het uit Transvaal is verzonden niet gelijk andere voor de Engelschen voordeelige oorlogsberichten, door lord Roberts is overgekabeld. Derhalve is vooralsnog dit bericht, noch de bevestiging die daarop heet gevolgd te zijn, als waar aan te nemen.

Meer geloofwaardig schijnt ons het bericht toe, dat de Boeren tusschen Kroonstad en de Vaalrivier een trein met proviand bemachtigd en twee officieren met honderd man van het *Welsh Fuseliers-regiment* gevangen genomen hebben.

Advertentien.

